

klasa

PRACA KONTROLNA NR 2

z języka polskiego
rok szkolny 2020/2021

Jak wprowadzenie elementów fantastycznych wpływa na przesłanie "Wesela"

S. Wyspiańskiego?

Rozważ problem i uzasadnij swoje zdanie, odwołując się do podanych fragmentów "Wesela", do całego dramatu Stanisława Wyspiańskiego oraz do wybranego tekstu kultury.

Stanisław Wyspiański: Wesele

AKT I,

SCENA 36

POETA, RACHEL

RACHEL

Patrz pan różę na ogrodzie
owitą w chochoł ze słomy;
przed tą pałubą słomianą
poskarżę się mej poezji;
wyznam, jakich się herezji
nasłuchałam;
jak się jęto kasać, gryźć
mnie, com przyszła zakochana! —
Zmówię chochoł, każę przyść
do izb, na wesele, tu —
może uwierzycie mu,
że prawda, co mówi Rachela.

POETA

Pani na imię Rachela —

RACHEL

Czy to postać rzeczy zmienia?

POETA

Ach, pani się zarumienia; —
cieszę się pani imieniem —
sproś pani, jakich chcesz, gości —
imię pani tak liryczne...

RACHEL

Prawda, śliczne —
a teraz proszę Miłości
wysłuchać. —
Chcę poetyczności
dla was i chcę ją rozdmuchać;
zaprosicie tu na Wesele
wszystkie dziwy, kwiaty, krzewy,
pioruny, brzęczenia, śpiewy...

POETA

I chochoła!

RACHEL

Już pan wierzy?!
Już to pana zajęło:
słoma, zwiędła róża, noc,
ta nadprzyrodzona Moc.

POETA

Może być weselna feta
na wielką skalę! (...)

AKT II,

SCENA 9

RYCERZ

Zbieraj się, skrzydlaty ptaku,
nędzarzu, na koń, na koń,
przepadnie przekleństwo, męka!

POETA

Co mówisz, okropne widziadło,
na koń? — gdzie? — jak? (...)

RYCERZ

Na koń, zbudź się, ty żak,
ty lecieć masz jak ptak! (...)

POETA

Zatrzasnął się cały dom...

RYCERZ

A czy wiesz, czym ty masz być,
o czym tobie marzyć, śnić?

POETA

Sen, marzenie, mara, wid.

RYCERZ

Jutro dzień! przede dniem świt!
Wiesz ty, czym ty mogłeś być?

POETA

Słowo, Widmo gończe!

RYCERZ

Zwiastun!!

POETA

Głos jak marzeń moich piastun;
Rycerz, Widmo, urojenie
przyoblekło szatę żywą. (...)

RYCERZ

Z dali, hen z zaświatów, z prochów. —
Przeszedłem ogień, co pali,
przeszedłem zapady lochów.
Ścigam, gonię, moc roztrwonię.
Niosę dań, orężną dań.

POETA

W noc ponurych wichrów łkań
wstajesz z lochów, z prochów, skał...

RYCERZ

Na głos mój ty będziesz drżał:
Grunwald, miecze, król Jagiełło! (...)
Tam to jest!! Olbrzymów dzieło;
Witołd, Zawisza, Jagiełło,
tam to jest!! (...)
Ofiarnica —
tam leć — tam chodź, tam leć!!!
brać z tej zbrojowni zbroje.
kopije, miecz i szczyt
i stać tam wśród krwi,
aż na ogromny głos
bladością się powlecze świt,
a ciała wstaną,
a zbroje wzejdą
i pochwyć kopije, i przejdą!!! (...)

POETA

Za przyłbicą pustość, proch;
w oczach twoich czarny loch,
za przyłbicą Noc;
zbroja głuchym jękiem brzękła.

RYCERZ

Miecz, miecz, siła nieulekła;
patrzaj w twarz, patrzaj w twarz;
ty mnie znasz.

POETA

Ktoś jest?

RYCERZ

Moc.

POETA

— — Przyłbicę wznies!

RYCERZ

Rękę daj.

POETA

Duszę weź.

RYCERZ

Patrz!!

POETA

Śmierć — — — Noc!

PLAN SZCZEGÓŁOWY

I Wstęp:

.....

.....

.....

.....

.....

Teza:

.....

.....

.....

.....

.....

II Rozwinięcie

1. Odniesienie do załączonych fragmentu I. "Wesela"

- a)
- b)
- c)
- d)

2. Odniesienie do załączonych fragmentu II. "Wesela"

- a)
- b)
- c)
- d)
- e)
- f)

3. Odniesienie do całego utworu

- a)
- b)

- c)
- d)
- e)
- f)
- g)
- h)

4. Odniesienie do innego tekstu kultury

- a)
- b)
- c)
- d)
- e)
- f)

III. Zakończenie

.....

.....

.....

.....

.....

Do przygotowania planu szczegółowego wykorzystaj poniższe wskazówki:

I. Wstęp

- Wyjaśnienie, czym mogą być elementy fantastyczne – np. zjawy, duchy, widma; zjawiska metafizyczne; elementy baśniowe i nadprzyrodzone.
- Podkreślenie, że wprowadzenie do świata przedstawionego utworu elementów fantastycznych może mieć różny cel, np. pogłębienie znaczenia – wprowadzenie postaci symbolicznych, przez np. motyw snu czy wizji – wprowadzenie narracji onirycznej.
- funkcja pogłębienia charakterystyki postaci, świata – dzięki elementom fantastycznym pokazujemy więcej, niż tylko opisując świat realny.

Teza:

Sformułowanie twierdzenia, które odnosi się bezpośrednio do tematu i wskazuje, czy wprowadzenie elementów fantastycznych wpływa na przesłanie "Wesela" czy też nie. Postawioną tezę trzeba w rozwinięciu poprzeć argumentami.

II. Rozwinięcie

1. **Odniesienie do załączonych fragmentu I. "Wesela"** (czego dotyczy?, kto z kim i o czym rozmawia? jakie znaczenie ma ten fragment?)
2. **Odniesienie do załączonych fragmentu II. "Wesela"** (czego dotyczy?, kto z kim i o czym rozmawia? jakie znaczenie ma ten fragment? w jakim celu Poezie ukazuje się Rycerz? Jaki jest efekt rozmowy? Wskaż celowość wprowadzenia postaci fantastycznej - argumenty potwierdzające postawioną tezę.)
3. **Odniesienie do całego utworu** (przywołać inne zjawy i ich rozmówców; wskazać personifikacje rozterek, wyrzutów sumienia, pragnień postaci realistycznych; podkreślić celowość wprowadzenia fantastyki do utworu)
4. **Odniesienie do innego tekstu kultury** (np. "Balladyny" J. Słowackiego, "Makbeta" W. Szekspira, II i III części Dziadów A. Mickiewicza lub innego wybranego przez siebie - wykazanie, jaki jest cel wprowadzenia elementów fantastycznych, w jaki sposób pomagają one poznać bohaterów, zrozumieć ich działania, wzbogacić kreowaną rzeczywistość)

III. Zakończenie

- odniesienie się bezpośrednio do tematu i tezy
- wyciągnięcie wniosków i potwierdzenie tezy (uogólnienie)